

Poziomy rozpad: bioarcheologiczne studium przemian gospodarczo-społecznych w świecie wschodniorzymskim na przełomie starożytności i średniowiecza

Streszczenie popularnonaukowe

Koniec antyku i początek wczesnego średniowiecza, przypadający we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego na IV-VIII wiek n.e., to okres transformacji, nie tylko w sferze politycznej, ale również społecznej i ekonomicznej. Napływ ludności odmiennej etnicznie oraz zmiany sieci handlowej znalazły swoje odbicie w codziennym życiu. Jednak poprzez specyfikę źródeł historycznych, które skupione są na najważniejszych wydarzeniach politycznych, oraz archeologicznych, dających ogólny wgląd w życie codzienne, wpływ tych zmian na życie przeciętnego człowieka jest bliżej nieznan. Celem niniejszego projektu jest zbadanie wpływu tych zmian na sposób pozyskiwania żywności i mobilność ludzką poprzez zastosowanie nowoczesnych metod biochemicznej analizy kości ludzkich interpretowanych w kontekście źródeł archeologicznych i tekstów z epoki.

Analizy biochemiczne kości pozwalają na rozróżnienie pomiędzy dietą opartą o produkty morskie i lądowe, a także ich typy, na zgrubne oszacowanie konsumpcji białka zwierzęcego, ale również określenie sposobu nawożenia pól, wreszcie na rekonstruowanie wzorców ludzkiej mobilności oraz dróg transportu żywności. Przy spełnieniu pewnych założeń możliwe jest określenie cech środowiska, w którym urodziła się dana osoba i w efekcie stwierdzenie, czy pochodziła z regionu, w którym została pochowana, a jeśli nie, to skąd mogła przybyć.

Analiza szczątków ludzkich i zwierzęcych ze stanowisk archeologicznych wschodniej części basenu Morza Śródziemnego, od Sycylii, poprzez Grecję, Turcję, aż po wybrzeże Lewantu pozwoli na uzyskanie odpowiedzi na pytania, jak zmiany ponadregionalne, w tym sieci handlowej, wpłynęły na dietę lokalnych grup ludzkich, czy związane z tym były zmiany w eksploatacji zasobów morskich oraz sposoby uprawy ziemi, jak rozpad struktur politycznych i niepewne czasy kształtowały mobilność ludzką.